

JOSEF ŠKVORECKÝ - PRIMA SEZÓNA

LITERÁRNÍ TEORIE

Literární druh a žánr:

soubor povídek (próza, epika)

Literární směr:

poprvé vydáno r. 1975 v kanadském Torontu (autorův exil) v jeho vlastním nakladatelství 68´ Publishers; v Česku vyšlo dílo až v r. 1990; 2. vlna české poválečné prózy

Slovní zásoba:

dílo je psáno hovorovou češtinou; občas jsou použita cizí slova

Stylistická charakteristika textu:

častá přímá řeč; dialogy mezi postavami jsou převážně kratší (přímé řeči, které dialogy tvoří, jsou často úsečné a krátké); občas monology hlavního hrdiny

Vypravěč:

vypravěčem je hlavní hrdina (Danny Smiřický), přímý účastník děje (-ich forma)

Postavy:

DANIEL SMIŘICKÝ (DANNY): student gymnázia; vyhlášený sukničkář a chronicky neúspěšný svůdník, ale jinak slušný a čestný chlapec; je členem místní kapely; rád hraje na saxofon; IRENA a ALENA: sestry, dcery kosteleckého radního; MARIE DRESLEROVÁ; KARLA-MARIE a MARIE-KARLA WEBEROVY: dvojčata, která nachtajají Dannyho; ROSTA: Dannyho kamarád; s Dannyem často využívá svou lesní chatu; LEXA: člen kapely; PAN MELOUN: učitel náboženství; aj. postavy

Děj:

1. PÓVÍDKA - vyhlášený sukničkář Danny se snaží získat přízeň dvou dívek, Ireny a Marie → jako první se sejde s Irenou u ní doma, ale vyruší je Irenin otec, měský radní → po výmluvě na doučování matematiky je otec nutí až do noci počítat příklady → Danny později zjistí, že Irenina otce přivolala ze žárlivosti Marie, která ho s Irenou viděla z protějšího domu; 2. ve městě se nečekaně objeví krásná Karla-Marie Weberová → Danny se ji samozřejmě snaží získat, je však zmatený z neustálých změn jejího zevnějšku (dokonce ji považuje za kouzelnici) → několikrát ji vyznává lásku → Karla-Marie Dannyho nakonec pozve na schůzku, kde však Danny zjistí, že ve skutečnosti naletěl dvojčatům Karle-Marii a Marii-Karle Weberovým → navíc se dozví, že obě dívky jsou příbuzné s Irenou, a tak se vrací smutný a s nepořízenou domů; 3. ve třetí povídce se Danny snaží vloudit do přízně Kristýny, která hraje v místním divadle (on zde hraje na saxofon) → jeho snahu však přeruší pan Meloun, který tajně oddal slečnu Dagmar s Antonínem, přestože Dagmar není árijského původu → žádá Dannyho, aby mu pomohl zfalšovat záznamy, protože druhý den ráno má přijít kontrola z gestapa → Danny s kamarádem Rostou přes noc přepíše celou matriční knihu a příslušník gestapa druhý den nic nepozná → Danny se na závěr vypravuje do Mýta za Kristýnou → při schůzce v parku je však nachtá její otec a Danny se opět vrací domů bez úspěchu; 4. Danny s kamarádem Rostou vymyslí lest na Irenu → Rosta ji pozve do lesní chaty a Danny jakoby náhodou jde kolem → Irena lest prokoukne, ale přesto jde s Dannyem lézt na skály → když na jednu vylezou, stráví zde několik hodin povídáním → když se však pokoušejí slézt dolů, zjistí, že se utrhla skoba → Danny vymyslí jiný způsob, ale Irena při něm upadne a zlomí si nohu → Dannymu až večer pomáhají dva místní horolezci; 5. Danny se pokouší spojit s Irenou, ale narazí na neústupnost jejího otce → na doučování z matematiky se setkává s Ireninou sestrou Alenou → zjistí, že je do něj Alena zamilovaná → domluví se, že přespí v malém hotelíku → hoteliér však Alenu pozná, a když se Danny chystá na svůj úspěch, už na něj čeká otec Aleny (radní) a oba dva odváží domů; 6. v poslední části (povídce) je Danny rodiči poslán pro vodu ke studni → tam se setkává s Marií → když začne pršet, schovají se do Rostovy lesní chaty → tam se Danny rozhodne opít Marii rumem, ale ta jeho úmysly prohlédne a naopak opije ona jeho → Danny spěchá domů a domlouvá se s Marií, že se sejdou v sobotu v Provodově, kde bude vystupovat se svou kapelou → Marie se tam však objeví se svým bývalým klukem a Danny ví, že znovu neuspěl → závěr knihy působí velice pesimisticky (což dokresluje blues, který kapela hraje), neboť člen kapely a Dannyho přítel Lexa se dozvídá, že mu nacisté zastřelili otce → symbolicky tím končí "prima sezóna" (radostné období) a Danny si uvědomuje, že brzy začne válka

Kompozice:

celé dílo je rozděleno do 6 povídek

Prostor:

převážně městečko Kostelec (Protektorát Čechy a Morava)

Čas:

děj se odehrává v meziválečném období těsně před 2. světovou válkou (již za německé okupace)

Význam sdělení (hlavní myšlenky díla):

komická mladická nerozvážnost; neúspěšné milostné pokusy; tragické pozadí nadcházející války

LITERÁRNÍ HISTORIE - společensko-historické pozadí vzniku

Politická situace (mocenské konflikty, aj.):

tzv. studená válka – napjatý stav mezi socialistickými a demokratickými mocnostmi (1947-1991); vznik Varšavské smlouvy – vojenský pakt socialistických zemí (1955); zahájení stavby Berlínské zdi (1961); vojska Varšavské smlouvy vstupují do Československa (1968)

Základní principy fungování společnosti v dané době:

po r. 1948 začínající nesvoboda projevu a potlačování politických odpůrců komunistickým režimem; rostoucí nespokojenost s režimem těsně před a po roce 1968

Kontext dalších druhů umění:

FILM: Miloš Forman (1932) – český režisér žijící v USA; Rudolf Hrušínský (1920-1994); HUDBA: Karel Gott (1939); Václav Neckář (1943); ARCHITEKTURA: Jan Kaplický (1937-2009) – český architekt žijící v Anglii

Kontext literárního vývoje:

2. vlna poválečné prózy

AUTOR

Život autora:

Josef Škvorecký (1924-2012) – český spisovatel, novinář, překladatel a exilový nakladatel, přední český poválečný prozaik; nar. se v Náchodě → za 2. svět. války odmaturoval a začal pracovat → po válce na VŠ → filozofie a angličtina na UK v Praze → učitelem na SŠ → r. 1951 získal doktorát → dvouletá vojna → od r. 1953 byl redaktorem → r. 1958 vydal svůj 1. román Zbabělci (→ skandál) → nucené opuštění zaměstnání → svatba se Zdenou Salivarovou → r. 1963 se rozhodl věnovat pouze literatuře → r. 1969 emigroval do USA (i s manželkou) → přednášky na univerzitě → Toronto (Kanada) → profesorem (1969-1990) → r. 1971 založil exilové nakladatelství 68 Publishers (úspěšné) → vydávání v Československu zakázaných děl → r. 1978 zbaven čs. občanství → obdržel (za vlastní tvorbu) mnoho ocenění → i po roce 1989 žil střídavě v Torontu a na Floridě → zemřel v kanadském Torontu v r. 2012

Vlivy na dané dílo:

2. světová válka; mírné autobiografické prvky (vzpomínky na vlastní studentská léta)

Vlivy na jeho tvorbu:

odpor ke komunistickému režimu v Československu; William Faulkner; civilismus

Další autorova tvorba:

tvořil zejména prozaická díla; okrajově také poezii nebo eseje; PRÓZA: Zbabělci; Konec nylonového věku; Sedmiramenný svícen; Legenda Emöke; Hříchy pro pátera Knoxe; Nevěsta z Texasu; aj.

Inspirace daným literárním dílem (film, dramatizace, aj.):

FILM: Prima sezóna (český TV seriál; 1994) – režie: Karel Kachyňa (Smrt krásných srnců); hrají: Petr Kroutil, Aňa Geislerová, Tatiana Vilhelmová, Ladislav Potměšil, aj.

LITERÁRNÍ KRITIKA

Dobové vnímání díla a jeho proměny:

jako exilový spisovatel vydal Josef Škvorecký toto dílo v Kanadě → v Československu tak nezaznamenalo ohlas → obrat přišel s pádem komunismu → od prvního vydání na našem území v roce 1990 se dílo dostalo do všeobecného povědomí a získalo pozitivní ohlasy

---

povídka - prozaický žánr; má menší rozsah a většinou také jednodušší děj než román

2.vlna poválečné prózy - pozdější období od konce 2.svět.války; důraz na psychiku jedince; události jsou brány v širších souvislostech = odlišnost od precizněji zaměřených autorů 1.vlny poválečné prózy; např. Arnošt Lustig nebo William Styron

civilismus - básnická tendence na konci 19.a začátkem 20.století; zobrazuje technologický pokrok civilizace a její nové vynálezy; oslavuje obyčejné věci a lidskou práci; průkopníkem směru byl Walt Whitman, u nás např. Josef Škvorecký nebo Josef Hora